

Waarom staat er zo'n hoog hek?

In Athene kunnen kinderen om verschillende redenen maar één jaar de kleuterschool bezoeken voordat ze naar 'de grote' school gaan. Dit maakt de overgang voor veel kinderen een erg gevoelige kwestie aangezien ze in één jaar te maken krijgen met twee grote veranderingen: de overgang van de kinderopvang of het gezin naar de kleuterschool en vervolgens van de kleuterschool naar de basisschool.

DOOR: KOSTANTINA AVLAMI - De verandering van sociale context creëert voor kinderen en hun gezinnen vaak een gevoel van ongemak of zelfs angst, vooral als deze veranderingen zich voordoen in een kort tijdsbestek in het leven van een kind. De rol van de kleuterleerkracht is cruciaal bij de ontwikkeling van ondersteunende activiteiten ter voorbereiding op de overgang en de daaropvolgende periode.

In de kleuterschool waar ik werk, werd de overgangskwestie simpelweg aangepakt door aan het eind van het schooljaar schoolbezoekjes te organiseren op de aangrenzende school. Vorig jaar is er echter geprobeerd een bredere benadering te hanteren door het perspectief van het kind bij het ontwerp van de educatieve activiteiten te betrekken. Naast de rituele activiteiten die altijd aan het einde van het schooljaar worden georganiseerd, zoals schoolfeesten, bezoeken aan de naburige basisschool en het uitwisselen van souvenirs met de basisschoolleerlingen, ontwikkelden we een benadering die kleuterkinderen aanmoedigt om:

- bij elke gelegenheid hun natuurlijke nieuwsgierigheid uit te drukken om erachter te komen wat het betekent om een basisschoolleerling te zijn en om gerelateerde vragen te stellen aan zowel de kleuterleidsters als de basisschoolleerkrachten;

- hun verwachting ten aanzien van de basisschool te uiten;
- bezorgdheid en angst te uiten en om te begrijpen wat zou kunnen helpen om zulke gevoelens de baas te worden door zekerder te zijn over wat er wordt verwacht;
- zich zelfverzekerd te voelen door wat ze al weten, en om zich sterk genoeg te voelen om nieuwe uitdagingen in de nieuwe schoolomgeving aan te gaan.

Obstakels en scheidslijnen

Onze leerlingen van vorig jaar kwamen de kleuterschool binnen met reeds opgebouwde relaties met elkaar, opgedaan in de opvangcentra uit de buurt. Veel van hen vertelden ons de eerste dag over hun oudere broertjes en/of zusjes die op de aangrenzende basisschool zaten. Al snel merkten we op dat kinderen tijdens het buitenspelen naar het einde van de speelplaats gingen waar de afscheiding tussen kleuter- en basisschool duidelijk zichtbaar was door een, relatief gezien, hoge muur met verticale tralies en prikkeldraad.

Daar kwamen onze kleuterkinderen samen met hun oudere broertjes/zusjes of vriendjes aan de andere kant van het prikkeldraad of riepen hen als ze zagen dat ze verderop

aan het spelen waren. Het was vooral interessant om te zien hoe oudere en jongere kinderen aan elkaar werden voorgesteld door de bemiddelende kleuterkinderen die hun nieuw gemaakte vriendjes presenteerden. Soms verzamelde zich een hele groep kleuterleerlingen om gezamenlijk de naam te roepen van een van de basisschoolkinderen waarmee ze wilden praten.

Het was ons overduidelijk dat we deze interacties die op de scheidslijn plaatsvonden konden gebruiken om de overgangservaringen voor onze kleuterkinderen te vergemakkelijken. Het was echter pas na de vraag van Omar, een tweetalig kind uit Egypte, dat we er daadwerkelijk werk van hebben gemaakt: 'Waarom staat er zo'n hoog hek tussen ons?', vroeg Omar, refererend aan het hekwerk aan het eind van de speelplaats.

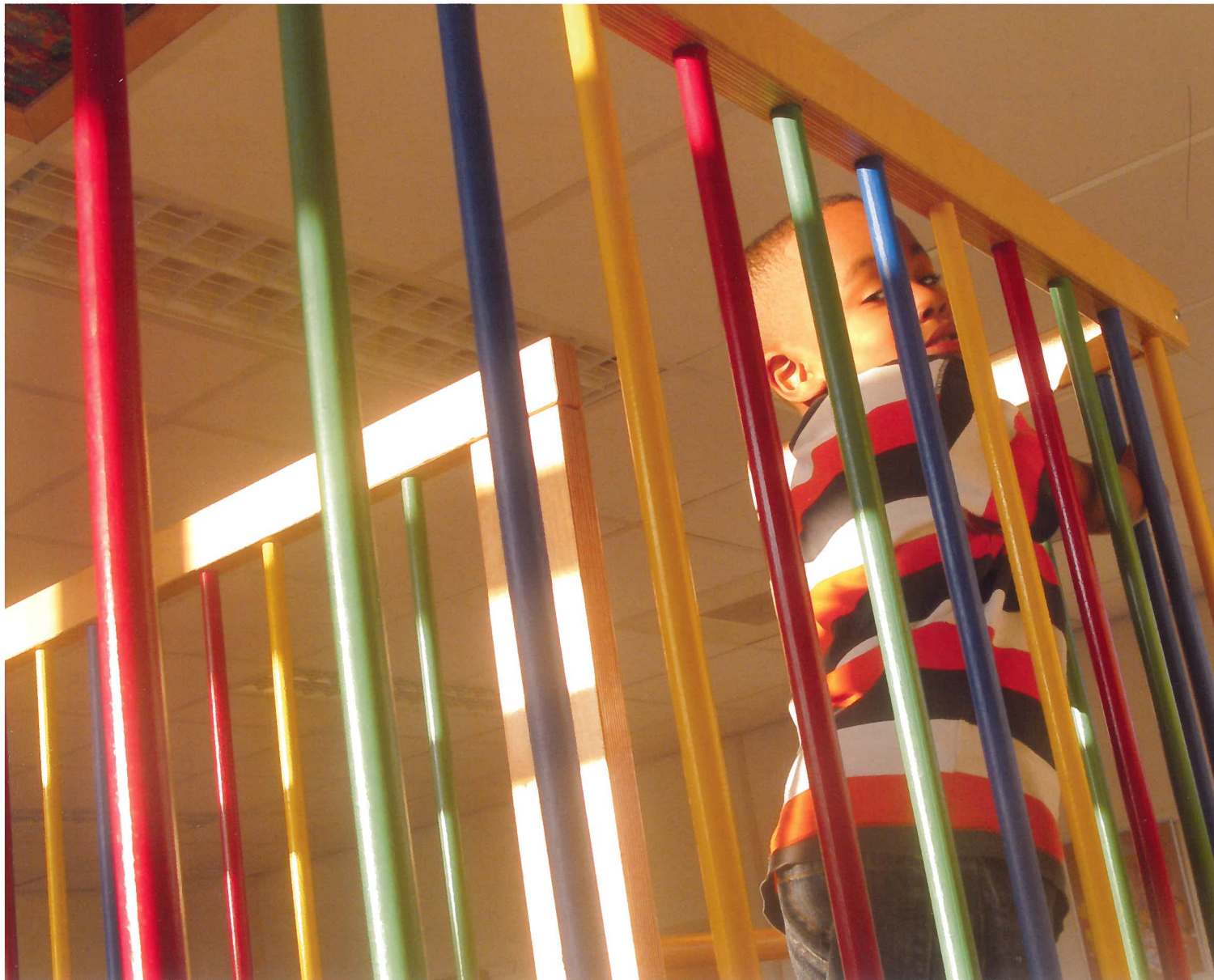
Onwetend

Ik moet zeggen dat wij, de kleuterleerkrachten, hier geen antwoord op hadden. We gaven de kinderen blijk van onze gedeeltelijke onwetendheid en ontdekten dat onze zoektocht naar het antwoord op deze vraag veel enthousiasme opriep bij de kinderen. Om preciezer te zijn: het feit dat de volwassen leerkrachten samen met hen iets konden leren vonden de kinderen geweldig.

Bij het beantwoorden van Omars vraag kwamen de kinderen met uiteenlopende ideeën, maar er was een lijn in te herkennen. Er werd gedacht dat de grensconstructie de kinderen zou moeten beschermen voor de omgeving van de basisschool of voor mogelijke streken. Ze zeiden bijvoorbeeld:

'De tralies zijn zo hoog dat we niet weg kunnen want wij zijn nog klein.'

'Ze zijn zo hoog zodat de oudere kinderen ons niet kunnen slaan.'

Wij als leerkrachten zijn op internet op onderzoek uitgegaan naar mogelijke specificaties over scheidingslijnen tussen voorschool- en basisschoolspeelplaatsen en lieten onze zoekactie aan de kinderen zien. Maar we vonden helemaal niets. Integendeel, we vonden juist interessante bouwkundige plannen die in de bijbehorende tekst bleken te bestaan uit gezamenlijke schoolpleinen met respect voor diverse leeftijden. In gesprek met de kinderen kwamen we op het idee om ouders te vragen naar hun idee over de kwestie. Zo vonden we een onverwacht antwoord: de moeder van een van de kinderen had vroeger op dezelfde kleuterschool les gehad en ze herinnerde zich dat de afscheidingsmuur er altijd al was geweest maar dat de tralies steeds hoger waren geworden zodat de ballen waarmee de basisschoolkinderen speelden niet bij de kleuterschool zouden belanden.

De kinderen dachten hierover na en kwa-

men met een tweede idee. We zouden samen, de kinderen en de kleuterleerkrachten, bij de basisschool gaan vragen, of er misschien een deur open zou kunnen worden gemaakt zodat de twee speelplaatsen met elkaar verbonden konden worden.

Er werd een bezoek aan de basisschool gepland. Er ontstonden een aantal vragen. Een aantal daarvan gericht aan de directeur van de school, andere aan de leerkrachten en nog een paar aan de leerlingen. Uit alle vragen bleek vooral intrige maar geen angst voor het leven op de basisschool. Het was voor ons een fascinerende ervaring om te zien hoe opgewonden de kinderen waren als ze vanaf de kant van de basisschool op de speelplaats de scheidingsmuur bekeken. Hun verbazing was groot en er werd veel commentaar gegeven. Al snel speelden de kinderen op het schoolplein samen met

de oudere kinderen die aan de kant van de kleuterschool werden uitgenodigd. Er werd gretig ingegaan op dit verzoek.

Ik moet benadrukken dat deze gebeurtenissen constante interesse had bij de kinderen en hun betrokkenheid was groot tijdens alle gebeurtenissen. Ik heb het gevoel dat het zelfvertrouwen is toegenomen, voor de groep als geheel maar ook voor elk individueel kind. Alle kinderen kijken uit naar de overgang naar de basisschool. Het daadwerkelijke openen van de deur is nog steeds in uitvoering.

Kostantina Avlami is kleuterleerkracht en medewerker bij de afdeling voor het jonge kind aan de Nationale en Kapodistrian Universiteit van Athene voor de opleiding van voorschoolleerkrachten.

• E: avlamik@yahoo.gr